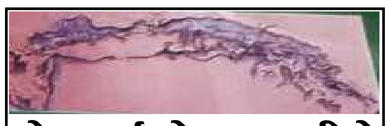

के तपाईको घर पानीले रसाएको छ ?
अब चिन्ता नगर्नुहोस !
चिन्ताको समाधान Waterproofing ले गर्ने छ । १००% ग्यारेन्टीका साथ समस्यको समाधान ।
सम्पर्क: प्रगति ट्रेड कर्न्सन
रानीपौवा, पोखरा-११ (रन्जित पार्टी प्यलेसको नजिकै)
०६१-५७८०९९, ९८५६०२२३३३, ९८४६९१४७७३

राष्ट्रिय दैनिक

पोखरापत्र

Pokharapatra National Daily

रू. १.५ मा
कलर भिजिटिङ कार्ड
साथै
तुरून्त क्यालेण्डर पुस्तक, स्मारिका आदि छपाई गर्नु परेमा
सम्पर्क:
०६१-५७०६५१, ९८५६०७५५७५

❑ वर्ष २४ ❑ अङ्क ३३ ❑ श्रेणी क्षेत्रीय 'क' ❑ २०७९ फागुन ४ गते बिहीबार ❑ 16 Feb. 2023 ❑ पृष्ठ ४ ❑ मूल्य रू. ५ ।-

एमालेका उमेदवारलाई राष्ट्रपति बनाए देशमा बर्बाद हुन्छ: अध्यक्ष नेपाल

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

नेकपा एकिकृत समाजबादीका अध्यक्ष एवं पूर्व प्रधानमन्त्री माधव कुमार नेपालले राष्ट्रपतिमा नेकपा एमालेका नेतालाई उमेदवार बनाए देश बर्बादमा पर्ने बताएका छन् ।

समाजबादी प्रेस संगठन कास्कीले बुधबार पोखरामा आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमा वोल्दै अध्यक्ष नेपालले प्रतिगमनको बाटोमा जाने पार्टी एमालेका उमेदवारलाई राष्ट्रपति बनाएमा देश बर्बादमा पर्ने बताएका हुन् ।

एमालेबाट सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष सहित अब राष्ट्रपति एमालेको भागमा पर्ने अबस्था आए देशमा भन अन्यौल र प्रतिगमन तर्फ जाने अंकित गर्दै अध्यक्ष नेपालले परिवर्तनकारी, अग्रगामी शक्तिहरु एक हुनु पर्ने बताए । आफ्नो पार्टीबाट राष्ट्रपतिको दौडमा नभएको बताउदै लोकतान्तिक गणतन्त्रलाई संस्थागत गर्ने परिवर्तन र अग्रगामी व्यक्तिको पक्षमा आफुहरुले राष्ट्रपति बनाउन चाहेको उनले बताए । एमालेले यदि राष्ट्रपतिको उमेदवार उठाए आफुहरु त्यसको प्रतिपक्षमा मतदान गर्ने र बिरोध गर्ने उनले जनाए । अहिलेको खिचडी सरकार भएको अध्यक्ष नेपालको भनाई थियो । अध्यक्ष नेपालले २०६२/०६३ र संविधानबाट प्राप्त उपलब्धिलाई संस्थागत नगरुन्जेल अग्रगामी शक्तिहरु एक हुनु पर्ने उनको भनाई थियो । आफ्नो पार्टी कुनै पार्टीसँग विलिन नहुने तर परिवर्तनकारी अग्रगामी बाम शक्तिहरु बिच एकता हुने प्रयास भने जारी रहेको अध्यक्ष नेपालको भनाई थियो । संगठन सृदृण गर्दै संगठन बिस्तार गर्ने अभियानमा आफुहरु रहेको उनले बताए । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डले प्रधानमन्त्री प्राप्त गर्न अग्रगामी र प्रतिगामी शक्ति बिच गठबन्धन गराएको आरोप लगाए ।

नेपालमा प्रतिगमन सम्भव नभएको दाबी गर्दै अध्यक्ष नेपालले प्रतिगमनकारी शक्ति सलवलाएमा आफुहरुले जस्तोसुकै मुल्य चुकाउन पनि पछि नपर्ने आसय व्यक्त गरे । देशको राजनीतिक अबस्था खोलाको पानी जस्तो जता ओरालो उतै तर्फ पानी बगेजस्तो भएको उनले टिप्पणी गरे । अहिलेको राजनीतिक अबस्था बुझ्दै सरकारका हरेक गतिविधिलाई मसिनो गरी नियाल्दै आएको अध्यक्ष नेपालले बताए । समाजबादी प्रेस संगठन गण्डकीका इन्चार्ज श्रीराम सिग्देलको अध्यक्षतामा कार्यक्रम सम्पन्न भएको भिम थापाले बताए ।

'पर्यटन क्षेत्रको उत्थानका लागि राज्यले लगानी बढाउनुपर्छ'

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

गण्डकी प्रदेशका उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणमन्त्री रेशम जुग्जालीले पर्यटन क्षेत्रको उत्थानका लागि राज्यले लगानी बढाउनुपर्ने बताउनुभएको छ ।

मन्त्रालयद्वारा मंगलबार आयोजित प्रगति समीक्षा कार्यक्रममा उहाँले समृद्ध गण्डकीको पहिलो आधारका रुपमा पर्यटनलाई लिइए पनि बजेटको प्राथमिकतामा नपरेको बताउनुभयो । 'कूल बजेटको एक दशमलव ६८ प्रतिशत मात्र पर्यटनमा छ, यो क्षेत्र हेलामा परेको छ', उहाँले भन्नुभयो, 'समृद्धिको आधार पनि भन्ने अनि यति थोरै बजेटले पर्यटन कसरी उकासिन्छ ।' मन्त्री जुग्जालीले जिल्ला तहमा रहेका पर्यटन तथा उद्योग कार्यालय पनि भौतिक पूर्वाधार र जनशक्तिको अभावबाट गुज्रिरहेको बताउनुभयो । आफू भर्खर मात्र मन्त्रालयको जिम्मेवारीमा आएको जनाउँदै उहाँले स्रोतसाधन र जनशक्ति व्यवस्थापनमा सक्दो पहल गर्ने बताउनभुयो । पर्यटन क्षेत्र बजेटको कम प्राथमिकतामा पर्नुको कारणबारे समीक्षा हुनुपर्ने उहाँको भनाइ छ । 'पहिले घरबासका लागि रु ३० करोड बजेट छुट्टाइएकामा अहिले किन एक करोडमा झ्र्यो अब हामीले यसमा पनि छलफल गर्नुपर्छ, कार्यक्रमका उपलब्धि के रहे समीक्षा गरौँ', उहाँले भन्नुभयो, 'योजना कार्यान्वयनमा समस्या छन् भने कार्यविधि बदलौँ बरु योजनाको संख्या घटाऔँ तर परिणाममुखी काममा बढी जोड दिऔँ ।' उहाँले न्यून जनशक्ति र स्रोतसाधनका बाबजुत मातहातका कार्यालयबाट भएको कार्यसम्पादन सन्तोषजनक रहेको बताउनुभयो । उहाँले कसैको दबाब र प्रभावमा नपरी निर्धक्क भएर कार्यक्षेत्रमा खट्न कर्मचारीलाई आग्रह गर्नुभयो ।

चितवन-२ मा चैत २० गते उम्मेदवारी दर्ता

रासस
चितवन, ३ फागुन

चितवन क्षेत्र नं २ मा आगामी वैशाख १० मा हुने उपनिर्वाचनका लागि चैत २० गते मनोनयनको कार्यतालिका सार्वजनिक गरिएको छ ।

निर्वाचन आयोगले सार्वजनिक गरेको कार्यतालिका अनुसार चैत २१ मा उम्मेदवारको विरोधमा उजुरी, २२ मा मनोनयन पत्र र उजुरीउपर जाँचबुझ गरी निर्णय दिने तथा उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन गरिने भएको छ । यस्तै २३ गते उम्मेदवारको अन्तिम नामावली प्रकाशन गरी उम्मेदवारलाई निर्वाचन चिन्ह प्रदान गर्ने कार्यक्रम रहेको निर्वाचन आयोगले जनाएको छ ।आयोगले निर्वाचन तालिका अगावै मतदाता नामावली अद्यावधिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न निर्वाचन कार्यालयलाई परिपत्र समेत गरेको कार्यालयका सूचना अधिकारी अमबहादुर पुर्जाले जानकारी दिनुभयो । अहिले कार्यालयले नामावली अद्यावधिकको काम गरिरहेको छ । फागुन १ देखि चैत १६ गतेसम्म मतदाता नामावली अद्यावधिक गरिने छ । गत मङ्सिर ४ मा भएको प्रतिनिधिसभा सदस्यको निर्वाचनमा यस क्षेत्रबाट निर्वाचित राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका सभापति रवि लामिछानेको नागरिकता सर्वोच्च अदालतले खारेज गरेसँगै उहाँको सांसद पदपनि खारेज भएको थियो । रिक्त पद उपनिर्वाचनबाट पूर्ति गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था भएकाले आयोगले उपनिर्वाचनका लागि आयोगले तयारी गरेको हो । मङ्सिर ४ मा भएको निर्वाचनमा एक लाख २५ हजार एक सय ६५ मतदातामध्ये ८२ हजार नौ सय ३४ मत खसेको उहाँले जानकारी दिनुभयो । सूचना अधिकारीपुर्जाकाअनुसार माघ ३ देखि २९ सम्म जिल्लामा पाँच सय ९७ जनाले मतदाता नामावलीमा दर्ता गराएका छन् । जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र इलाका प्रशासन कार्यालयमा उनीहरूले नामावली दर्ता गराएका हुन् ।आयोगले उपनिर्वाचनको मिति तय गरेसँगै जिल्लामा मतदाता नामावली सङ्कलनको काम रोकिएको छ ।

गण्डकी प्रदेशमा बिहीबार सार्वजनिक बिदा

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

गण्डकी प्रदेशभर भोलि फागुन ४ गते सार्वजनिक बिदा दिइएको छ ।

प्रदेश सरकारले सरकार स्थापना दिवसका अवसरमा प्रदेशका सबै सरकारी कार्यालय, शैक्षिक संस्था र सार्वजनिक संस्थानमा बिदा दिएको हो । प्रदेश राजपत्रमा विसं २०७९ मा सार्वजनिक बिदामा स्थापना दिवसको दिन समेत समावेश गरिएको हो ।

गत वर्ष चैत २३ गतेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले प्रदेश स्थापना भएको दिन बिदा दिने निर्णय गरेको थियो । प्रदेश स्थापना दिवसबाहेक प्रदेश सरकारले भानु जयन्ती, कोजाग्रत पूर्णिमा र चैतेदसैँमा बिदा दिँदै आएको छ । गण्डकी प्रदेश सरकारले स्थापना दिवसका अवसरमा बिहीबार विभिन्न कार्यक्रम गर्दैछ ।

आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयका सचिव बद्रीनाथ अधिकारीका अनुसार वार्षिकोत्सवलाई भव्य बनाउने गरी तयारी गरिएको छ । उहाँका अनुसार बिहान ७:३० बजे शहीदचोकस्थित शहीद स्तम्भमा माल्यार्पणको कार्यक्रम रहेको छ । त्यसपछि शहीदचोकदेखि पोखरासभागृहसम्म प्रभातफेरीको आयोजना गरिएको छ ।

पोखरा सभागृहमा वार्षिकोत्सवको मूल समारोह आयोजना गरिएको छ । समारोहमा प्रदेशका उत्कृष्ट कर्मचारीको घोषणा, विपद् व्यस्थापनमा खटिएर उत्कृष्ट काम गर्ने सुरक्षाकर्मीको सम्मान र मुख्यमन्त्री कप महिला तथा पुरुष भलिबल प्रतियोगिताका च्याम्पियन टोलीलाई पुरस्कार प्रदान गरिने सचिव अधिकारीले जानकारी दिनुभयो ।

पचभैया प्राणी उद्यान केन्द्र सर्वसाधारणका लागि खुल्ला

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

सात तालको बगैंचा सहर लेखनाथको पचभैयामा निर्मित पचभैया प्राणी उद्यान केन्द्र सर्वसाधारणका लागि खुल्ला गरिएको छ ।

बृहत् पोखराको अवधारणाअनुसार यहाँको नयाँ पर्यटकीय आकर्षणका रूपमा लेखनाथ क्षेत्रका पचभैया, चैनपुर र चापापानी चिसाकुना सामुदायिक वनलाई समेटेर उक्त केन्द्र निर्माण गरिएको हो । गण्डकी प्रदेश सरकारअन्तर्गत डिभिजन वन कार्यालयले हेर्ने गरी स्थानीयवासी, वन उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधि र युनाइटेड क्लबका प्रतिनिधिसहितको सहभागितामा व्यवस्थापन समिति गठन गरी केन्द्र सञ्चालन गरिएको छ । खुल्ला चिडियाखानाको अवधारणासहित सञ्चालनमा आएको केन्द्र सर्वसाधारणका लागि खुल्ला गरिएको केन्द्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष दीनानाथ ढकालले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार केन्द्र अवलोकन गर्न विद्यार्थीका लागि रु १५ र अन्य सर्वसाधारणका लागि रु २५ टिकट दस्तुर तोकिएको छ । पछिल्लो समयमा विभिन्न विद्यालयबाट विद्यार्थीहरू उक्त केन्द्र अवलोकनका लागि आउने गरेको उहाँले बताउनुभयो । केन्द्रमा पुग्ने सर्वसाधारणले त्यहाँ चितुवा, नीलगाई, रतुवा मृग, चित्तल, चरीबाग, बन बिरालो, स्याल, अजिङ्गर, सेता गिद्ध, लाटोकोसेरो, मयूर, कछुवालगायत २३ प्रजातिका वन्यजन्तु तथा पन्छीहरू अवलोकन गर्न पाउने छन् । वन्यजन्तु अवलोकनसँगै यस क्षेत्रका विभिन्न धार्मिक एवम् सांस्कृतिकस्थल संरक्षण र प्रवर्द्धनमा पनि जोड दिइएको अध्यक्ष ढकालको भनाइ थियो ।

"खुल्ला चिडियाखनासँगै यस क्षेत्रका ऐतिहासिक एवम् धार्मिक महत्वका सीता गुफा, बज्रमुष्ठी मन्दिर, नागाबाबाको तपस्थली पनि संरक्षण र विकास गर्ने हाम्रो लक्ष्य छ", उहाँले भन्नुभयो, "यी स्थललाई पनि यहाँको पर्यटनसँग जोड्ने सम्भावना छ ।" सीता गुफा राम्रै पर्यटकीय गन्तव्य बन्न सक्ने भए पनि यसको संरक्षणसँगै प्रचारप्रसार हुन सकेको छैन । धार्मिक महत्वको बज्रमुष्ठी मन्दिरसँगै देबनाथ बाबाले सिद्धि प्राप्त गरेको भूसनपुरको थाप्लोलाई पनि संरक्षण गरी धार्मिक पर्यटनको गन्तव्य बनाउन सकिने सम्भावना रहेको अध्यक्ष ढकालले बताउनुभयो । स्थानीयवासीले यसै क्षेत्रमा प्राचीन कालदेखि रहेको प्राकृतिक तोरी पोल्ने कोल पनि संरक्षण गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै आएका छन् । यस क्षेत्रमा चिडियाखाना स्थापना गर्ने सोच २०६७ सालदेखि सुरु भएको युनाइटेड क्लबका पूर्वअध्यक्ष एवम् अभियन्ता हिमालय बखेल बताउनुहुन्छ । क्लबको पहल एवम् स्थानीयवासीको सक्रियतामा यसको निर्माण कार्य अघि बढी सञ्चालनको अवस्थासम्म आउनु आफैँमा महत्वपूर्ण रहेको उहाँले बताउनुभयो । चिडियाखानाको २०७२ साल साउन १५ गते तत्कालीन स्वास्थ्यमन्त्री खगराज अधिकारीले शिलान्यास गर्नुभएको थियो । युनाइटेड क्लबले प्रत्येक वर्ष गर्दै आएको पोखरा महोत्सवको आम्दानीको २० प्रतिशत रकम यही चिडियाखाना निर्माणकै लागि छुट्याइएको उहाँले जानकारी दिनुभयो । केन्द्र परिसर एवम् रुपाताल क्षेत्रमा चार सय ५० प्रजातिका जीवजन्तु तथा वनस्पति पाइन्छ । रुपातालमा २४ प्रजातिका माछाका साथै विभिन्न ३६ प्रजातिका चरा पाइन्छन् । केन्द्रको पूर्वी भाग रुपातालसँग जोडिएको हुँदा यसको निर्माणसँगै रुपातालको पनि संरक्षण हुने स्थानीयवासीको विश्वास छ ।

पोखराबाट जम्मा २५ किमी टाढा रहेको पचभैया निर्मित प्राणी उद्यान केन्द्र पोखरामा पर्यटकको बसाइ लम्ब्याउन पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण बन्ने विश्वास लिइएको चापापानी चिसाकुना सामुदायिक वनका उपाध्यक्ष निर्मल अधिकारीले बताउनुभयो ।

पर्यटकलाई लक्षित गरी गण्डकी प्रदेश सरकारको सहयोगमा चापापानीबाट भ्युटावर र रुपाताल जाने पदमार्ग रु १५/१५ लाखको लागतमा निर्माण गरिएको उहाँले बताउनुभयो । केन्द्र सञ्चालनका लागि अघिल्लो वर्ष गण्डकी प्रदेश सरकारबाट रु एक करोड ५० लाख छुट्याइएको डिभिजन वन कार्यालय कास्कीका प्रमुख केदार बराललले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार उक्त रकमबाट पदमार्गसँगै केन्द्र जाने लिङ्क रोडका भत्किएका बाटो मर्मत, जनावर राख्ने केजहरू निर्माण, डाटिङ गन खरिद आदि कामहरू गरिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो । यस वर्ष केन्द्रका लागि रु ४० लाख विनियोजन गरिएको छ । केन्द्रको सञ्चालनका लागि एकजना व्यवस्थापकसहित तीनजना सहयोगी कर्मचारी राखिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

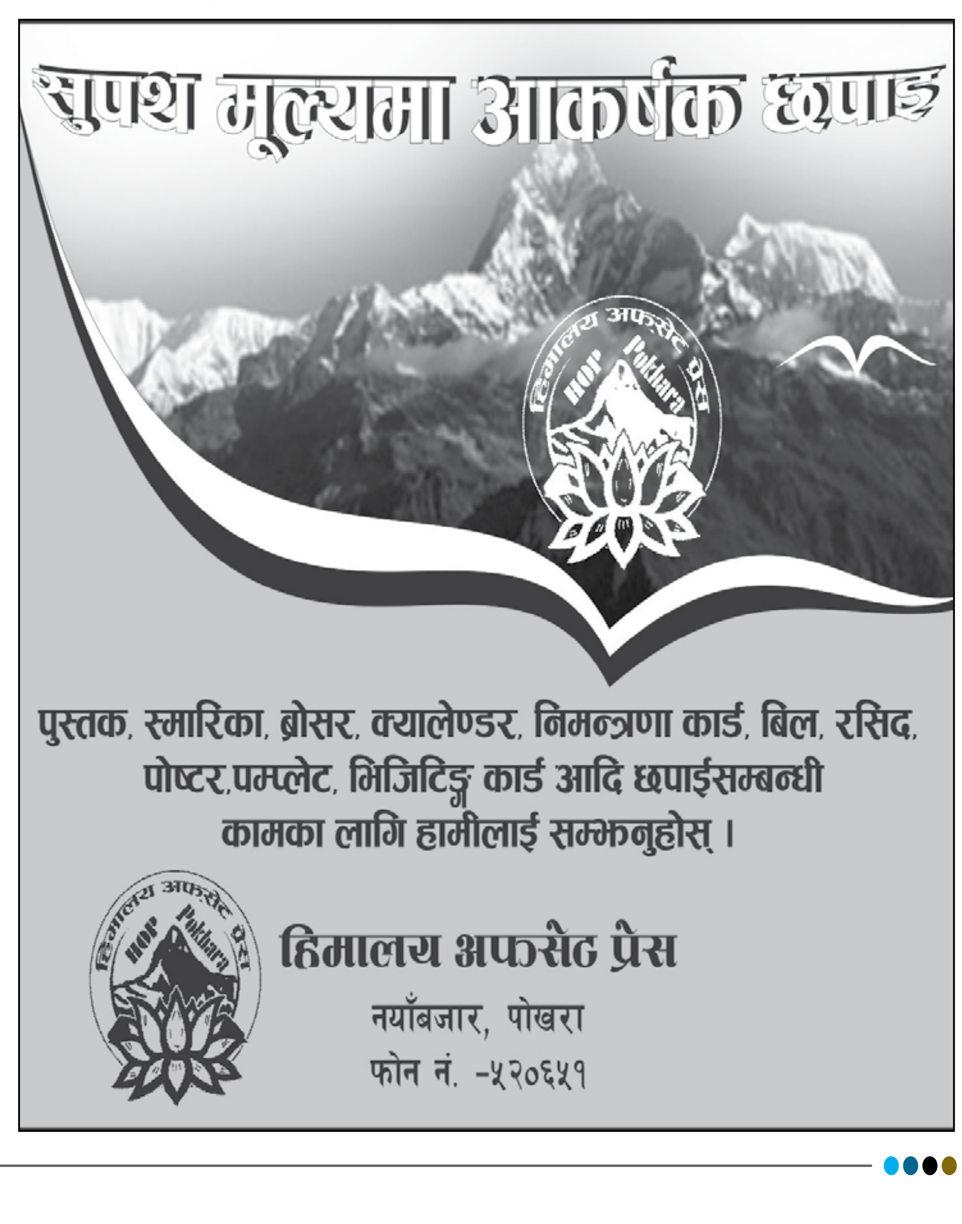

कास्की कप ह्याण्डबल प्रतियोगितामा छात्रा तर्फ गण्डकी र छात्र तर्फ पोखरा एकेडेमी विजयी

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

सावीक विजेता छात्रा तर्फ गण्डकी गण्डकी बोर्डिङ स्कुल र छात्र तर्फ पोखरा एकेडेमीले नवौं कास्की कप ह्याण्डबल प्रतियोगिता २०७९ को उपाधि जितेका छन् ।

नवौं कास्की तथा छैटौं एकता कप बिद्यालय स्तरीय छात्रा ह्याण्डबल प्रतियोगिताको बुधबार पोखरामा भएको फाइनल खेलमा गण्डकीले सरस्वती बिद्या आश्रमलाई र छात्र तर्फको फाइनल खेलमा पोखरा एकेडेमी एले ज्ञान ज्योति बिद्या कुन्जलाई पराजित गर्दै उपाधि जितेका हुन् ।

पोखरा रंगशालाको कभर्ड हलमा बुधबार भएको छात्रा तर्फको फाइनल खेलमा गण्डकीले सरस्वती बिद्या आश्रमलाई ५–३ को गोल अन्तरले पराजित गर्दा छात्र तर्फको फाइनल खेलमा पोखरा एकेडेमीले ज्ञान ज्योति बिद्या कुन्जलाई १०–७ को गोल अन्तरले पराजित गरेको हो । गण्डकीको जितमा एलिजा कार्कीले दुई, आयुषा भुजेल, श्रृया श्रेष्ठ र पुर्णिमा क्षेत्रीले एक एक गोलको योगदान दिए । सरस्वतीको तर्फबाट कुशुम वानियाले दुई र स्वयता बोहोराले एक गोल गरिन । पोखरा एकेडेमीको जितमा विश्वास गायकले ५, आश्रीत बस्नेत र निरज गुरुङले दुई/दुई गोल गरे भने ज्याम्स छन्त्याललले एक गोल गरे । ज्ञान कुन्जका विवेक थापाले ह्याट्रिक, सन्देस सुनारले २ र सुमित पुन र जेतेन्द्र बुढाथोकीले एक/एक गोल गरे ।

प्रतियोगितामा छात्रा तर्फ सरस्वती बिद्या आश्रमकी करीस्मा बोहोरा उत्कृष्ट खेलाडी घोषित भईन भने सोही विधामा छात्र तर्फ पोखरा एकेडेमीका विश्वास गायक उत्कृष्ट खेलाडी घोषित भए । छात्रा तर्फ ८ गोल सहित सर्वाधिक गोलकर्ताको उपाधि सरस्वती बिद्याश्रमकी स्वयता बोहोराले पाउदा छात्र तर्फ सोही इभेण्टमा १० गोल गरेका गण्डकीका मनिस कुमार कुस्वाहाले प्राप्त गरे । त्यसै गरी प्रतियोगितामा छात्रा तर्फ उत्कृष्ट गोलरक्षको उपाधि सरस्वती बिद्या आश्रमकी अर्पना पुन सोही विधामा छात्र तर्फ पोखरा एकेडेमीका सोवित गुरुङले प्राप्त गरे । प्रतियोगितामा छात्र तथा छात्रा तर्फका विजेताले जनही १० हजार, उपबिजेताले ५ र तेश्रो हुनेले ३ हजार साथमा ट्रफि मेडल र प्रमाणपत्र प्राप्त गरे । प्रतियोगितामा उत्कृष्ट हुने खेलाडी सर्वाधिक गोलकर्तालाई नगद सहित ट्रफी प्रदान गरिएको छ । विजयी खेलाडीहरुलाई एकता बुक्स एण्ड डिष्ट्रिव्यूटर्स प्रा.लि.का क्षेत्रिय निर्देशक संजयकान्त अधिकारी, एन प्याक्सन कास्कीका अध्यक्ष हेमन्त अधिकारी, पोखरा महानगरपालिका खेलकुद विकास समितिका सदस्य सचिव सुवास खड्का, संघका सल्लाहकार एवं पूर्व खेलाडी राम गुरुङ, नेपाल खेलकुद पत्रकार मञ्च गण्डकीका अध्यक्ष दीननाथ बराल, गण्डकी स्कुलका प्राचार्य विरेन्द्र खड्का, पूर्व राष्ट्रिय खेलाडी शान्ति थापा, कास्की जिल्ला वक्सिङ संघका अध्इक्ष क्या.मोतीलाल गुरुङ, संघका अध्यक्ष चित्र थापा लगायतले पुरस्कार वितरण गरेका थिए ।

'स्वस्थ्यको लागि खेलकुद राष्ट्रको लागि खेलकुद' भन्ने नाराका साथ आयोजना भएको उक्त खेलले बिद्यालयस्तरबाटै ह्याण्डबल खेलको विकास गर्ने उद्धेश्यले उक्त प्रतियोगिता आयोजना गरिएको संघका अध्यक्ष चित्र थापाले बताए । उक्त प्रतियोगिता अर्न्तगत छात्र तर्फ १३ र छात्रा तर्फ भने ८ टिमको सहभागिता रहेको आयोजक कास्की जिल्ला ह्याण्डबल संघले जनाएको छ ।

यशकुमारी जिसी स्मृति मानवअधिकार पुरस्कार प्रतिभा आह्वान

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

मानवअधिकार पत्रकार संघ हुर्जा गण्डकीले सामाजिक अभियन्ता यशकुमारी जिसीको स्मृतिमा स्थापित यशकुमारी जिसी स्मृति मानवअधिकार पुरस्कारका लागि प्रतिभा आह्वान गरेको छ ।

संघको आइतवार सम्पन्न बैठकले विगतका वर्षमा जस्तै संघको अधिवेशनमा अर्पण गरिने पुरस्कारका लागि उक्त सूचना जारी गरेको हो । कुनै पनि राजनीतिक पद धारण नगरी कम्तीमा १० वर्षदेखि अधिकारका क्षेत्रमा काम गरेको महिलाले आफ्ना शैक्षिक योग्यता तथा अधिकारका क्षेत्रमा दिएको योगदान खुल्ने कागजातका प्रतिलिपि, व्यक्तिगत विवरण, नागरिकताको प्रतिलिपि, पासपोर्ट साइजको फोटोसहितको आवेदन पठाउनु पर्ने संस्थाले जनाएको छ । हुर्जाद्वारा गठित प्रतिभा छनौट समितिले प्राप्त आवेदनमध्ये उत्कृष्टताका आधारमा पुरस्कृत व्यक्तित्व चयन गर्ने संस्थाद्वारा जारी सूचनामा जनाइएको छ । जसका लागि आफ्नो व्यक्ति विवरण हुर्जा गण्डकीको इमेल ठेगानामा पठाउनु पर्ने छ ।

उक्त पुरस्कारक ो राशि नगद १५ हजार १५, सम्मानपत्र र दोसल्ला रहेको छ । उक्त पुरस्कारबाट हालसम्म अधिकारकर्मी कास्कीकी प्रमिला तभ्रूया र लमजुङकी सानुमाया गुरुङ पुरस्कृत भइसकेका छन् ।

संस्थाले यशकुमारी जिसी स्मृति पुरस्कारका साथै ११ हजार १ सय ११ राशिका विविध पुरस्कारसहित विशिष्ट संस्था सम्मान अर्पण र मानवअधिकार आवाज मुखपत्र प्रकाशन गर्दै आएको छ । हालसम्म मानवअधिकार आवाजका १० अंक पनि प्रकाशन गरिसकेको छ । मानवअधिकार पत्रकारिता पुरस्कारबाट हालसम्म श्यामनाथ कुँवर, स्मीता अधिकारी, श्रीकान्त सापकोटा सम्मानित भइसकेका छन् । समाजसेवा सम्मानबाट चन्दबहादुर गुरुङ र बालअधिकारकर्मी एलिना श्रेष्ठ सम्मानित भइसकेका छन् । उक्त सम्मान तथा पुरस्कारको राशि ११ हजार १ सय ११ रहेको छ ।

यसैगरी सहयात्रा सम्मानबाट मतिलाल विशंखे, सीता जिसी, कृष्ण अन्जान ज्ञवाली, संस्थागत सम्मानबाट राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग गण्डकी, अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र इन्सेक, आदर्श समाज राष्ट्रिय दैनिक, परिवर्तन नेपाल र सयपत्री समाज सम्मानित भइसकेको पूर्व अध्यक्ष राजेश पराजुलीले जानकारी दिए ।

स्मरणरहोस्, तत्कालीन पोखरा लामाचौर-१९ मा २०१४ कार्तिक १३ गते जन्मेकी जिसी तत्कालीन महिला तथा बालबालिका विकास कार्यालयमा प्रमुखका रूपमा स्याङ्जाको वालिङमा सेवारत रहेकै समयमा २०४५ फागुन १ गतेका दिन स्वर्गारोहण भएको थियो । महिला प्रशिक्षण केन्द्र जावलाखेलको २०३९ सालको पहिलो व्याचका रुपमा रहेकी जिसीले ग्रामीण महिलाहरुको पेवा बढाउने, समूह गठन र महिलाहरुको विना धितो लगानी, कृषितर्फ अदुवा, तरकारी, वेसा, कफी खेती, रेशम किरा पालन, बाख्रा, भैंसी, कुखुरा पालन, उद्योगतर्फ पाउरोटी, गलैचाँ सिलाइबुनाइ तालिम प्रदान गर्दै महिला शसक्तिकरणमा क्रियाशील अधिकारका क्षेत्रमा क्रियाशील रहेकी थिइन् । उनको योगदानलाई चिरस्थायी गराउन भाइ सविन जिसीको सक्रियतामा हुर्जाले सञ्चालन गर्ने र अधिवेशनमा पुरस्कार अर्पण गर्ने गरी यशकुमारी जिसी स्मृति अक्षयकोष स्थापना गरेका हुन् । सोही कोषको व्याजबाट अधिकारकर्मीलाई पुरस्कृत गरिँदै आइएको हुर्जा गण्डकीका अध्यक्ष असफल गौतमले जानकारी दिए ।

गण्डकी प्रदेशसभा : विधेयक पारित

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

गण्डकी प्रदेशसभाको आजको बैठकले केही गण्डकी प्रदेश ऐन संशोधन गर्न बनेको विधेयक पारित गरेको छ ।

बैठकमा आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्री रोशनबहादुर गाहा थापाले विधेयकलाई पारित गरियोस् भन्दै गर्नुभएको प्रस्तावलाई सभाले सर्वसम्मत पारित गरेको हो ।

त्यसअघि विधेयकमाथिको दफावार छलफलमा सदस्य भीमबहादुर कार्की, अशोककुमार श्रेष्ठ, सुशीला सिंखडा, विन्दु अधिकारी पहाडी र जीतबहादुर शेरचनले भाग लिनुभएको थियो ।

छलफलमा उठेका प्रश्नको जवाफ दिँदै आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्री रोशनबहादुर गाहा थापाले ऐनहरू संशोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेकाले विधेयक ल्याइएको बताउँदै प्राप्त सुझावलाई आत्मसात् गर्दै अघि बढिने बताउनुभयो ।

यसअघिका प्रदेशसभाका बैठकमा सदस्यले उठाएका प्रश्नको जवाफ दिँदै कृषि, ऊर्जा तथा जलस्रोतमन्त्री वेदबहादुर गुरुङले गण्डकी प्रदेशमा शुद्ध खानेपानीको पहुँच घरघरमा पुग्ने गरी काम भइरहेको बताउनुभयो । प्रदेशभित्रका नदी कटानको समस्या समाधान गर्न लागि मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण भएको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो ।

आर्थिक मामिलामन्त्री सीताकुमारी सुन्दासले प्रदेश सरकारको पुँजीगत खर्च सुधारोन्मुख रहेको बताउनुभयो । विकासका काममा एकमतका साथ अघि बढ्ने उहाँको भनाइ छ । सभाको अर्को बैठक फागुन ८ गते दिनको २ बजे बस्नेछ ।

नेतृत्व तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न

प्रतिक्षा पौडेल/समिक्षा गौतम
पोखरा, ३ फागुन

पोखरा महानगरपालिका वडा नम्वर ७ को आयोजनामा सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल महिलाहरुको लागि नेतृत्व तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै पोखरा महानगरपालिका वडा नम्वर ७ का अध्यक्ष राममोहन आचार्यले सिकेका विषयलाई व्यवहारमा उतार्नको लागि आग्रह गर्नुभएको छ । उहाँले तालिममा सहभागी सम्पूर्णलाई सक्रिय सहभागिता जनाउनका लागि आग्रह गनुभयो । वडा सदस्य तथा कार्यक्रम संयोजक बसुन्धरा लामिछानेले वडामा रहेका सामाजिक संस्थाले अत्यन्तै प्रभावकारी कार्यक्रम गरिरहेको तर गरेका गतिविधिलाई सम्वन्धित ठाउँमा पुगेर राख्न नसकेको हुँदा यो कार्यक्रम आयोजना गरेको बताउनुभयो ।

कार्यक्रमको संचालन वडा सदस्य विष्णुमणि बरालले गर्नुभएको थियो । तालिमको सहजीकरण रेडियो सफलताका प्रवन्ध निर्देशक दुर्गा अधिकारी र पत्रकार शुस्मा पौडेलले गर्नुभएको थियो । तालिममा वडामा सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल संस्थाहरुका ५१ जना प्रतिनिधिको सहभागिता रहेको थियो । (विद्यार्थी पत्रकार)

कामपामा सञ्चालित एक सय ३७ सहकारीमाथि उजुरी

रासस
काठमाडौं, ३ फागुन

काठमाडौँ महानगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका एक सय ३७ सहकारी संस्थामाथि वचतकर्ताले आफ्नो रकम फिर्ता नगरेको भन्दै उजुरी गरेका छन् । ती उजुरी चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म परेको कामपाले जनाएको छ । मङ्सिर महिनामा उजुरी गर्नेको सङ्ख्यामा कमी आएको भए पनि पछिल्लो समय दैनिक एक सयसम्म उजुरी आउने गरेको कामपा सहकारी विभागले जानकारी दिएको छ ।

गत आर्थिक वर्षभरिमा जम्मा ६० उजुरी परेका भए पनि चालु आर्थिक वर्षको छ महिनाको अवधिमा एक सय ३७ ठगीको उजुरी परेको कामपा सहकारी विभागका प्रमुख देवेन्द्र पोखरेलले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसारसबैभन्दा बढी बचत थत ऋण सहकारीमाथि बचतकर्ताको रकम फिर्ता नगरेको ठगीका उजुरी छन् ।

अनेरास्ववियुको निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, ३ फागुन

नेकपा (एमाले) निकट अनेरास्ववियुको नयाँ नेतृत्वका लागि निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक गरिएको छ ।

प्रमुख निर्वाचन अधिकृत कुमारप्रसाद खकुरेलले आज निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक गरिएको जानकारी दिनुभयो । निर्वाचन कार्यतालिका अनुसार बुधबार उम्मेदवारी दर्ता र बिहीबार निर्वाचनको समय तोकिएको छ । मंगलबार मतदाता नामावली सार्वजनिक, उम्मेदवार दर्ता र बिहीबार निर्वाचनको समय तोकिएको उहाँले बताउनुभयो । आज दिउँसो ४ बजेसम्म उम्मेदवारी दर्ता, साँझ ६ बजे देखि ७ बजेसम्म उम्मेदवारी दर्ता फिर्ताका लागि समय तोकिएको छ । यस्तै बिहीबार फागुन ४ गते बिहान ९ देखि साँझ ५ बजेसम्म मतदानको समय तोकिएको छ । अनेरास्ववियुका अध्यक्ष सुनिता बरालले निर्वाचन कार्यतालिका सार्वजनिक गरे पनि सहमतिको प्रयास भइरहेको जानकारी दिनुभयो । नयाँ नेतृत्वका लागि वर्तमान वरिष्ठ उपाध्यक्ष आरसी लामिछाने, उपाध्यक्ष मोती विक, झविन्द्र खत्री र महासचिव बडाल रहनुभएको छ । महाधिवेशनले आगामी दुई वर्षका लागि एक सय ९९ सदस्यीय केन्द्रीय कमिटी, १७ पदाधिकारी र तीन आयोग (अनुशासन, लेखा र निर्वाचन) निर्वाचित गर्नेछ । महाविधेशनमा एक हजार पाँच सय ७३ प्रतिनिधि सहभागी छन् । यस्तै निर्वाचन प्रक्रियालाई व्यवस्थित, छिटोछरितो बनाउन विद्युतीय मेसिनमार्फत निर्वाचन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा मङ्गलबारदेखि सुरु भएको महाधिवेशन बिहीबारसम्म सञ्चालन हुनेछ ।

प्यारालाइसिसका बिरामीको उपचार

विगत १८ वर्षदेखि सञ्चालित यस हस्पिटलमा विशेष छुटका साथ नयाँ तथा पुराना प्यारालाईसिसका बिरामीहरुको सफल उपचार भैरहेको जानकारी गराउँदछौं ।

प्रेसरले हानेर प्यारालाईसिस भएका बिरामीहरूको मात्र उपचार भइरहेको छ ।

लक्षणहरु :
» शरिरको एक हर नचल्ने ।
» मुख बाङ्गो भएको ।
» खाना खान, बोल्न, पिसाब गर्न गाह्रो भएको ।
» हिँड्न नसक्ने, खुट्टा हात लुलो भएको ।

सम्पर्क:
स्पार्क वि एण्ड डि हस्पिटल प्रा.लि.
पोखरा-८ न्यूरोड, सभागृहचोक
फोन न. ०६१-५७१४०८, ९८५६०२६७५०,९८६६४१५३८०

के तपाईमा यौनसम्बन्धी समस्या छ

पुरुषमा देखिने: शिघ्रपतन, यौन सन्तुष्टी नहुने, यौन चाहना नहुने, लिङग उत्तेजना नहुने, लिङ चिलाउने, सरुवा यौन रोग, स्वप्नदोष, लिङगको आकार सानो हुने आदि ।

महिलाहरुमा देखिने: स्तन सानो गिलो हुने, सेतो पानी बग्ने, योनी चिलाउने, तल्लो पेट दुख्ने, ढाड दुख्ने, महिनाबारीमा गडवडी, यौन सन्तुष्टिमा कमी हुने आदि ।

सुन्दरता : अनुहारका सबै किसिमका दाग, डण्डीफोर कालोपोतो, अनावश्यक कोठी वा फोकाहरु, दुवी, सेता दुवी, साथै अन्य चर्मरोगहरु ।

मलद्धार सम्वन्धी रोग : छारसुत्रद्धार पायल्स, फिस्टुला, फिसरको सफल उपचारका साथै मलद्धारमा मासु पलाएको, दिसा बस्दा गाह्रो हुने, मलद्धार दुख्ने, पोल्ने, दिसासँग रगत बग्ने आदि समस्याहरूको सफल उपचार गरिन्छ।

महिला वा पुरुषमा हुने (बाँझोपन) निःसन्तानपनको सफल उपचार

जाँच्ने समय: प्रत्येक दिन बिहान ९:०० बजेदेखि बेलुकी ५:०० बजेसम्म

सम्पर्क स्थान :
माता मनकामना आर्युर्बेद क्लिनीक प्रा.लि.
नयाँबजार पोखरा (न्यू विवेक आयल स्टोर्सको घरमा)
फोन ०६१- ५८९१९४, ९८४४३११९०६, ९८५१०८८११८

नोट : नयाँ तथा पुराना बिरामीहरुले यथाशीघ्र सम्पर्क गर्नुहोला।

कपालको उपचार

कपाल झर्न तुरुन्त रोक्ने तथा उमार्ने

के तपाई कपाल झरेर चिन्तित हुनुहुन्छ ?

- कपाल कोर्दा, नुहाउदाँ समेत सय भन्दा वढी नियमित झरिहेको छ,
- चिसो समयमा कपालका समस्याहरु बढ्न सक्छन्
- कपालको वीच वीचमा टाटुपरेर झरेको छ, कपाल चिलाउने, चाँया पर्ने, चिसोको समयमा चाँया पर्ने, कपाल झर्ने तथा टाउकोमा घाउ खटिरा आउने जस्ता समस्या छन् ।
- कपाल झरेको कारणले झुसिलो, पातलो, छोटो भएको छ, कपाल समय अगाबै फुल्ने, टाउकोको अगाडिको भाग झर्ने, दाढी झर्ने, अनावश्यक रौं पलाउने भएको छ । यदि यस्ता समस्या तथा कपालका कुनैपनि समस्या भएका छन् भने एक पटक सम्पर्क राखी स्वास्थ्य लाभ लिनुहोला ।

सम्पर्क: पञ्चम आयुर्वेद क्लिनिक प्रा. लि.
पोखरा-१०, इन्द्रमार्ग, पोखरा रंगशाला नजिकै
फोन नं. ०६१-४३२२४२, ९८४६०६८८०६

फेवा प्रकाशन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित पोखरापत्र राष्ट्रिय दैनिकका लागि प्रधान सम्पादक : पुण्य पौडेल, सम्पादकः रतन गुरुङ, कार्यकारी सम्पादक : शोभाकान्त सिग्देल, प्रबन्ध निर्देशकः नारायण भण्डारी
कार्यालयः नयाँबजार, पोखरा, फोनः ०६१-५८२५०८, ०६१-५७०६५१, ०६१-५३७८५७ E–mail: pokharapatradaily@gmail.com, pokharapatra@yahoo.com, Website : www.pokharapatra.com.np मुद्रणः हिमालय अफ्सेट प्रेस, नयाँबजार, पोखरा ।

सुक्तिसुधा

आम्दानी भन्दा खर्च बढी गरे कुबेर पनि गरीब हुन्छ ।
–चाणक्य

सम्पादकीय

एमालेको ग्रासरुट अभियान

नेकपा (एमाले)को 'मिसन ग्रासरुट' नाम दिइएको दुई महिने पार्टी सुदृढीकरण तथा विस्तार अभियान भोलि फागुन ५ गतेबाट सुरु गर्दैछ । अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले अभियान सुरुको दिन फागुन ५ गते १२:१५ बजे सात प्रदेश र विशेष प्रदेशमा आयोजना हुने अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई भर्चुअल माध्यमबाट एक साथ सम्बोधन गर्ने कार्यक्रम तय भएको छ । अभियानलाई प्रभावकारी बनाउन मिसन ग्रासरुट अनुगमन र संयोजनमा रहेका नेताहरूको केन्द्रीय कार्यालय, च्यासल, ललितपुरमा मङ्गलवार बसेको अनौपचारिक बैठकले अभियानमा खटिने सदस्यहरूको नाम टुङ्गो लगाएको छ । बैठकले अभियानको उद्देश्य, कार्य योजना र कार्यदिशका बारेमा पनि छलफल गरी टुङ्गो लगाएको छ ।

केन्द्रीय कमिटी सदस्यहरूलाई पालिका तहमा दुई महिनाको जिम्मेवारी दिएर अभियान सञ्चालन गर्न लागिएको छ । अभियानको अनुगमन र संयोजनका लागि पार्टीका उपाध्यक्षदेखि स्थायी कमिटीसम्मका नेताहरू खटिने भएका छन । जस अनुसार प्रदेश-१ मा उपाध्यक्ष अष्टलक्ष्मी शाक्य सचिव टोपबहादुर रायमाभी स्थायी कमिटी सदस्यहरू शेरधन राई, अग्निप्रसाद खरेल, राजेन्द्रप्रसाद गौतम र हिक्मत कार्की खटिनेछन । मधेस प्रदेशमा बरिस्ठ उपाध्यक्ष ईश्वर पोखरेल सचिव रघुवीर महासेठ स्थायी कमिटी सदस्यहरू गुरुप्रसाद बराल, लालबाबु पण्डित र सीता पौडेल छन । बाग्मती प्रदेशमा उपाध्यक्ष सुरेन्द्र पाण्डे सचिव गोकर्णराज विष्ट स्थायी कमिटी सदस्यहरू काशिनाथ अधिकारी, रघुजी पन्त, कृष्णगोपाल श्रेष्ठ र शेरबहादुर तामाङ रहेका छन ।

गण्डकी प्रदेशमा उपाध्यक्ष युवराज ज्ञवाली सचिव पदमा कुमारी अर्याल स्थायी कमिटी सदस्यहरू किरण गुरुङ, खगराज अधिकारी र थममाया थापा छन । लुम्बिनी प्रदेशमा उपाध्यक्ष रामबहादुर थापा बादल सचिव छविलाल विश्वकर्मा स्थायी कमिटी सदस्यहरू भीम आचार्य, भानुभक्त ढकाल र राजन भट्टराई खटिएका छन । कर्णाली प्रदेशमा उपाध्यक्ष सुवासचन्द्र नेम्वाङ सचिव योगेशकुमार भट्टराई स्थायी कमिटी सदस्यहरू यामलाल कँडेल, गोरखबहादुर बोगटी र शिवमाया तुम्वाहाम्फे खटाइएका छन । सुदूरपश्चिम प्रदेशमा उपाध्यक्ष विष्णुप्रसाद पौडेल सचिव लेखराज भट्ट स्थायी कमिटी सदस्यहरू मणिचन्द्र थापा, विन्दा पाण्डे र कर्णबहादुर थापा खटिएका छन ।

विशेष कमिटी (केन्द्रीय कार्यालय)ले अनुगमन गर्ने गरि महासचिव शङ्कर पोखरेल उप महासचिव प्रदीप ज्ञवाली, पृथ्वी सुब्बा गुरुङ र विष्णु रिमाल कार्यालय सचिव डा। भीष्म अधिकारी रहेका छन । स्थानीय चुनावमा पार्टीले पाएको मत, प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभामा पार्टीले पाएको मत र जिल्ला जिल्लामा पार्टी सदस्य संख्या आधार बनाएर वडा तहसम्म पार्टीको अवस्था सुधार्ने अभियानको मुख्य उदेश्य हो ।चुनावको बेला मात्र पार्टी संगठन चलाउने परिपाटीमा सुधार ल्याउन जनताको बीचमा पार्टी पुऱ्याउने काम कार्यकर्ताको हो ।

कार्यकर्तालाई परिचालन गर्न संगठन चुस्त दुरुस्त हुनुपर्छ । पार्टीका सदस्यहरूलाई संगठित गर्ने, बैचारिक अभियान चलाउने र स्थानीय तहमा देखिएका असमभदारी हटाउन पनि एमालेका लागि अभियान जरुरी थियो ।नयाँ राजनीतिक दल तर्फ कार्यकर्ता र शुभेच्छुक लाग्न थालेपछि एमालेले जम्बो केन्द्रीय कमिटी र प्रदेश कमिटीका सदस्यहरुलाई संगठन परिचालनमा खटाएको बुझ्न सकिन्छ ।

तपाईको आज

मेष	: झमेला बढ्ने	तुला	: अप्रत्यासित लाभ
वृष	: कार्यमा सफलता	वृश्चिक	: आर्थिक समस्या
मिथुन	: मन चञ्चल	धनु	: मानसिक तनाव
कर्कट	: सहयोग मिल्नेछ	मकर	: शारीरिक झमेला
सिंह	: सत्कार मिल्नेछ	कुम्भ	: ब्यापारमा लाभ
कन्या	: सम्मान मिल्नेछ	मीन	: शत्रुको भय

हरिसिद्धि भविष्यवाणी केन्द्र
पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६
चिना, टिप, हस्तरेखा,आखत,माटो हेर्नका लागि सम्भनुहोस् ।

ग्रामीण पर्यटनको पाठशाला 'सिरुबारी'

प्रतिक्षा पौडेल/समिक्षा गौतम
पोखरा, ३ फागुन

पर्यटनको नमूना पाठशाला' का रूपमा स्थापित स्याङ्जाको सिरुबारीले पर्यटन शुभारम्भको २५ वर्ष पुगेका अवसरमा धुमधामसँग रजत महोत्सव मनाउँदैछ । सिरुबारी सामुदायिक होमस्टेको आयोजनामा फागुन ५ र ६ गते सिरुबारी गाउँमा विभिन्न कार्यक्रम हुँदैछ ।

होमस्टेका अध्यक्ष मोहन बहादुर गुरुङ (जितेन्द्र) काअनुसार पर्यटन मन्त्री सुदन किराँतीको प्रमुख आतिथ्यतामा औपचारिक कार्यक्रम गरिनेछ उक्त अवसरमा ग्रामीण पर्यटनबारे विमर्श, सांस्कृतिक कार्यक्रम, सम्मानलगायतका गतिविधि हुनेछन् । कार्यक्रमको रौनक बढाउन कृष्ण कँडेलको इन्द्रेणी समूहले फागुन ४ र ५ गते सांगीतिक प्रस्तुति समेत दिनेछ ।

'सिरुबारीको पर्यटनमा हालसम्म योगदान पुऱ्याउने व्यक्ति र संस्थालाई हामी सम्मान गर्नेछौं', गुरुङले भने, 'त्यति मात्र होइन उत्कृष्ट होमस्टे तथा ग्रामीण पर्यटन पत्रकारिता पुरस्कार पनि प्रदान गर्नेछौं ।' सिरुबारी मुलुककै पहिलो पर्यटन गाउँ हो। नेपालमा सामुदायिक होमस्टे सुविधासहित ग्रामीण पर्यटनको अभ्यास सिरुबारीबाटै शुभारम्भ भएको इतिहास छ । भारतीय सेनाका रिटायर्ड क्याप्टेन रुद्रमान गुरुङको परिकल्पना एवम् अगुवाइमा सिरुबारीलाई पर्यटन गाउँ बनाइएको हो। होटल/रेस्टुरेन्टबाट सीमित व्यक्तिले फाइदा पाउँछन्। पाहुनालाई बाँडेर गाउँलेका घरघरमा राख्दा सबैलाई फाइदा पुग्छ । सबैले कमाइ गर्ने अवसर पाउँदा समाजमा शान्ति हुन्छ यही सत्य बुझेर क्याप्टेन रुद्रमानले जन्मथलो सिरुबारीमा सामुदायिक होमस्टे शुभारम्भ गरेका थिए । रुद्रमानले भारतीय सेनाको जागिरमा छँदै वि.सं २०२५ सालमै सिरुबारीमा पर्यटनको फूल फुलाउने सपना देखेका थिए। पछि उनले वि.सं. २०४८ देखि पर्यटन पूर्वाधार विकासका काम गरे । अनि वि.सं. २०५४ कात्तिक २३ देखि सामुदायिक होमस्टेमा पाहुना राख्न सुरु गरिएको थियो । राज्यले भन्दा धेरै वर्ष पहिले नै क्याप्टेन रुद्रमानले नेपालमा सामुदायिक होमस्टेसहित ग्रामीण पर्यटनको फूल फुलाएका थिए । नेपाल सरकारले वि.सं. २०६७ मा ल्याएको 'होमस्टे सञ्चालन कार्यविधि'ले मात्र पहिलो पटक होमस्टेलाई सम्बोधन गऱ्यो । गण्डकी प्रदेश, स्याङ्जा जिल्ला, आँधीखोला गाउँपालिका वडा नं १ मा पर्दछ सिरुबारी गाउँ (१,६१० मिटर)। गाउँका ४३ मध्ये २० घरमा होमस्टे सुविधा छ ।

पाहुनाका लागि व्यवस्थित कोठा छुट्याइएका छन्, जहाँ आरामदायी पलङ, सेतो तन्ना, सफा सिरक, डसना, ऐना, टावललगायत सुविधा पाइन्छ । साथमा तातो र चिसोपानी सहितका बाथरुम र चर्पी पनि छन्। फ्रि वाईफाई, सोलार बिजुली, सि.सि. क्यामेराको पनि व्यवस्था गरिएको छ । सिरुबारीमा प्राकृतिक सौन्दर्य, गुरुङ संस्कृति, ग्रामीण जीवनशैली र गाउँलेको आत्मीय व्यवहार एवम् मिठो खानाले सबैलाई लट्ठै बनाउँछ त्यसैले सिरुबारीमा पुग्दा तन र मनमा रिचार्ज हुन्छ । जीवनमा ऊर्जा बढ्छ । सरुबारी आफैंमा एउटा सुन्दर बगैंचा हो। यसको वरपर रहेका हरिया डाँडापाखा र गाउँबस्तीले पनि मन लोभ्याउँछन् । गाउँलेपन यहाँको मुख्य आकर्षण हो। साथै गुरुङ संस्कृति, सामुदायिक जङ्गल, गुम्बा, सङ्ग्रहालय, ओलिवास डाँडा, डहरे देउराली, थुम्रो जुरो, पिकनिक स्पट, खेतीबारीलगायत सम्पदामा पर्यटक रमाउँछन् । सिरुबारी 'ग्रामीण पर्यटनको एक नमुना पाठशाला'का रुपमा चम्किसक्यो । यहाँबाट सिकेर नेपालका धेरै ठाँउमा ग्रामीण पर्यटनको अभ्यास भइरहेको छ ठाँउठाँउमा सामुदायिक होमस्टे खुलेका छन । सिरुबारीको विकासमा बुद्ध आमा समूह, नव युवा क्लब, धर्मोदय सभा, बाबा समूह र सिरुबारी सामुदायिक होमस्टे क्रियाशील छन् ।

(विद्यार्थी पित्रका)

बास्केटबल खेलप्रति महिला खेलाडीको आकर्षण

पोखरापत्र संवाददाता
दमौली, ३ फागुन

तनहुँमानवौं राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना भएपछि यहाँका महिला खेलाडीको यसतर्फ आकर्षण बढेको छ ।

गत असोज २८ देखि कात्तिक ३ गतेसम्म यहाँ महिला बास्केटबलप्रतियोगिता आयोजना भएको थियो । बास्केटबलका प्रशिक्षक कृष्णकुमार श्रेष्ठले नवौं राष्ट्रिय खेलकुद यहाँ आयोजना भएपछि जिल्लामा महिला खेलाडीको आकर्षण बढ्न थालेको बताउनुभएको हो । "पहिला खेलप्रति खासै चासो थिएन तर अहिले महिला खेलाडी यसतर्फ आकर्षित भएका छन्",उहाँले भन्नुभयो । प्रशिक्षक श्रेष्ठका अनुसार उक्त खेलमा गण्डकी प्रदेशको टोलीमा यहाँका खेलाडी सहभागी गराउन नसकिएपनि आगामी दिनमा दक्ष खेलाडी उत्पादन गर्ने उद्देश्यसहित प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना भइरहनेछ । बास्केटबलप्रति खेलाडीको आकर्षण बढ्न थालेपछि स्थानीय तहले पनि यसतर्फ चासो दिएको र व्यास नगरपालिकाले राष्ट्रपति रनिङशिल्डमा यस खेललाई समावेश गरेको छ । "पालिकाले विद्यालयस्तरदेखि नै बास्केटबलप्रति रुचि बढाउन पहिलो पटक राष्ट्रपति रनिङशिल्डमा समावेश गरेको हो, यसले खेलप्रति रुचि राख्ने विद्यार्थीलाई अवसर प्रदान गरेको छ,"नगरपालिका-२काबडासदस्य सुरेश वाग्लेले भन्नुभयो । दमौली बजारमा तीन वटा बास्केटबल कोर्ट छन् । व्यास नगरपालिका-३ मा हैरान्स क्लबको सक्रियतामा एउटा कोर्ट निर्माण गरिएको त्यसमा नगरपालिकाले आर्थिक सहयोग गरेको छ । वडा नं १ को निर्मल माध्यमिक विद्यालयमा राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्को रू ४० लाखको लगानीमा दुई वटा कोर्ट निर्माण गरिएको छ । हैरान्स क्लबले अन्तरविद्यालयस्तरीय बास्केटबल रनिङशिल्ड आयोजना गरेको छ। यस खेलमार्फत् पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने र कुशल खेलाडी उत्पादन गर्ने उद्देश्यलेप्रतियोगिता आयोजना गरिएको क्लबका अध्यक्ष रवीन पौडेलले बताउनुभयो। "जिल्लामा यसअगाडि बास्केटबल प्रतियोगिता आयोजना भएका थिएनन्, अब क्लबको तर्फबाट प्रत्येक वर्ष यसलाई निरन्तरता दिन्छौं," उहाँले भन्नुभयो ।

प्रतियोगितामा छात्रतर्फ निर्मल माध्यमिक विद्यालय, सत्यवती माध्यमिक विद्यालय, व्यास बोर्डिङ स्कुल, दमौली कलेज, आदिकवि भानुभक्त क्याम्पस, कन्काई एकेडेमी, पराशर कलेज र बाराही कलेजका विद्यार्थी सहभागी छन् । छात्रातर्फ बाराही कलेज, सत्यवती माध्यमिक विद्यालय, व्यास बोर्डिङ स्कूल, निर्मल माध्यमिक विद्यालय, दमौली कलेज, पराशर कलेज र कन्काई एकेडेमी बोर्डिङ स्कूलका विद्यार्थी सहभागी छन् । नवौं राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा महिला बास्केटबलको फाइभ अन फाइभमा त्रिभुवन आर्मी, सुदूरपश्चिम प्रदेश, मधेश प्रदेश, बागमती प्रदेश, गण्डकी प्रदेश र प्रदेश नं १ सहभागी थिए । त्यस्तैथ्री बाई थ्रीतर्फ त्रिभुवन आर्मी क्लब, सशस्त्र प्रहरी, मधेश प्रदेश, बागमती प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश, प्रदेश नं १, गण्डकी प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेश सहभागी थिए ।

सवस्टेशन निर्माणपछि विद्युत् आपूर्ति सहज

पोखरापत्र संवाददाता
दमौली, ३ फागुन

यहाँको बन्दीपुर गाउँपालिका-६ सराङघाटमा ३३/११ केभी क्षमताको सवस्टेसन निर्माणपछि तीन पालिकामा विद्युत्आपूर्ति सहज भएको छ ।

उक्त सवस्टेशन सञ्चालनमा आएसँगै जिल्लाको आँबुखैरेनी, बन्दीपुर र देवघाट गाउँपालिका क्षेत्रमा विद्युत् आपूर्तिमा सहज भएको हो । यसअघि आँबुखैरेनीबाट ११ केभीबाट विद्युत् लाइनबाट विद्युत् विस्तार गरिएपनि लामो लाइन भएका कारण पूर्ण क्षमताको विद्युत् प्रवाह नहुँदा समस्या भोग्नुपरेको तनहुँ वितरण केन्द्रका प्रमुख मेखराज जोशीले जानकारी दिनुभयो । पहिला राम्रो भोल्टेज आउँदैनथ्यो, उहाँले भन्नुभयो "अहिले ३३ केभी क्षमताको सवस्टेशनबाट पूर्णरूपमा भोल्टेज आएको छ ।" साराङ्ग सवस्टेशनबाट देवघाट गाउँपालिकामा विद्युत् लाइन पुगिसकेको प्रमुख जोशीले बताउनुभयो । "देवघाट गाउँपालिकाको वडा नं १,२,३ र ५ केही ठाउँमा विद्युत् विस्तारको काम बाँकीछ । बजेट अभावले काम रोकिएको हो", उहाँले भन्नुभयो । तीनवटै पालिकाका केही घरमा बाहेक सबै बस्तीमा विद्युत पुग्नेछ,प्रमुख जोशीले भन्नुभयो,"देवघाट गाउँपालिका-४ मा विद्युत् विस्तारको काम भइरहेको छ ।विद्युत् विस्तारको कार्य तीव्रगतिमा गरिएका कारण उज्यालो तनहुँ यसैवर्ष घोषणा गर्न सकिने छ ।" नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको सहायक कम्पनी तनहुँ हाइड्रोपावर लिमिटेडले एक सय ४० मेगावाटको तनहुँ जलविद्युत् आयोजनाको सामाजिक विकास कार्यक्रमअन्तर्गत सराङघाट सवस्टेसन निर्माण गरेको हो । आँबुखैरेनी गाउँपालिकास्थित मार्कीचोकसवस्टेसनदेखिबन्दीपुर गाउँपालिका-५ याम्पाफाँटको बीच भागबाट तानेर सराङघाट सवस्टेसनसम्म पुऱ्याउने १९ किलोमिटर लामो ३३ केभी लाइनसमेत निर्माण भएको छ । यसमध्ये एक हजार एक सय ३० मिटर प्रसारण लाइनलाई भूमिगत गरिएको केन्द्र प्रमुख जोशीले बताउनुभयो ।

सवस्टेशनबाट तीन पालिकाका उपभोक्तालाई निरन्तर विद्युत् आपूर्ति हुनेछ । दुई ओटा सवस्टेसन निर्माण तथा तनहुँको विद्युतीकरणका लागि इष्ट इन्डिया उद्योग/वाइवा इन्फ्राटेक जेभीसँग २०७५को मङ्सिरमा ठेक्का सम्झौता भएको थियो । ग्रामीण विद्युतीकरणअर्न्तगतका चालु आर्थिक वर्षभित्रमा सम्पूर्ण कार्य सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ । नेपाल सरकार तथा विद्युत् प्राधिकरणको लगानी र एसियाली विकास बैंकको सहुलित ऋणमा आयोजना कार्यान्वयनमा ल्याइएको हो ।

नगर अस्पताल स्वास्थ्य सहायकको भरमा

पोखरापत्र संवाददाता
पर्वत, ३ फागुन

पर्वतको कुस्मा नगरपालिका-१२, ठूली पोखरीस्थित नगर अस्पताल तथा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र चिकित्सकविहीन बनेको छ । एक एमबीबीएस चिकित्सकसहित दस जनाको दरबन्दी रहेको उक्त अस्पताल विगत चार वर्षदेखि स्वास्थ्य सहायकले निमित्त भइ चलाउँदै आएका छन् ।

दरबन्दीमा रहेका चिकित्सक अध्ययन बिदामा गएपछि हालसम्म अन्य चिकित्सक आएका छैनन् । डा विवेक भण्डारी २०७५ सालमा अध्ययन बिदामा गएपछि केन्द्रमा दरबन्दीको कुनै पनि चिकित्सक पठाइएन । सुविधासम्पन्न भौतिक पूर्वाधार र एम्बुलेन्ससहित आधुनिक उपकरण भए पनि दरबन्दीका चिकित्सक नै नआएपछि सेवाग्राही मारमा परेका छन् । अस्पतालका निमित्त प्रमुख सागर नेपालीले भन्नुभयो, "दरबन्दीका चिकित्सक नै जिल्लामा नभएर होला, भएको भए त आउनुपर्ने हो ।" नागरिकलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा दिन ग्रामीण क्षेत्रमा खोलिएको आधार भूत अस्पताल दरबन्दीअनुसारका स्वास्थ्यकर्मी नहुँदा सर्वसाधारण सामान्य बिरामी हुँदासमेत पोखरा वा काठमाडौं जानुपर्ने बाध्यता छ । देश सङ्घीय संरचनामा गएपछि दरबन्दीका चिकित्सक आउन छाडेका र स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारले व्यवस्थापन नगरेका कारण समस्या भएको उहाँको भनाइ थियो । केही समय एमबीबीएस सकेपछि अनिवार्य सेवा गर्नुपर्ने भएकाले एक/दुई चिकित्सक आए पनि उनीहरूको समेत सेवा सकिएकाले निमित्तको भरमा उक्त केन्द्र सञ्चालन हुँदै आएको हो । अहिले स्वास्थ्य केन्द्रमा करार सेवाका एक स्वास्थ्य सहायक, एक ल्याब असिस्टेन्ट, एक स्टाफ नर्स, तीन अनमी र स्थायी तीन अहेब छन् ।

उक्त नगरपालिकाका साथै मोदी गाउँपालिका, फलेवास नगरपालिका र स्याङ्जाको आँधीखोला गाउँपालिकाका बिरामीसमेत आउने अस्पतालमा पर्याप्त स्वास्थ्यकर्मी नहुँदा समस्या भएको वडाध्यक्ष झलकप्रसाद रिमालले बताउनुभयो। अस्पतालमा चिकित्सक मात्रै नभएर अन्य उपकरणसमेत पर्याप्त छैनन् । एक्सरे मेसिन बिग्रिएको दुई वर्षभन्दा बढी भइसकेको अस्पतालका सिनियर अहेब पठी धामीले बताउनुभयो ।

"सामान्य उपचारका लागि आवश्यक पर्ने एक्सरे बिग्रिएको दुई वर्ष भयो। सम्बन्धित निकायमा पटक-पटक भन्दासमेत सुनुवाइ हुँदैन", उहाँले भन्नुभयो, "अस्पतालमा अहिले गर्भवतीका लागि मात्रै प्रयोग हुने भिडियो एक्सरे चालु अवस्थामा रहेपनि तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी नहुँदा गर्भवतीले समेत नियमित सेवा पाउन सकेका छैनन्। एक स्टाफ नर्सले तालिम लिएर आए पनि अध्ययन बिदामा जाँदा उक्त मेसिन चलाउने जनशक्ति केन्द्रमा छैनन् ।" उक्त नगरपालिकाले समेत अस्पतालको उपचार सेवालाई प्रभावकारी बनाउन तथा चिकित्सक माग गर्ने विषयमा कुनै चासो दिएको छैन । जनप्रतिनिधिले प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारअन्तर्गतको सम्बन्धित मन्त्रालयसँग छलफल भएको जिकिर गरे पनि अहिलेसम्म कुनै पहल नभएको सरोकारवालाको गुनासो थियो । नगरप्रमुख रामचन्द्र जोशीले नगर अस्पतालमा दरबन्दीअनुसारको चिकित्सक ल्याउन आवश्यक पहल गरिरहेको र केही समयमै नियुक्त गरिने बताउनुभयो ।

नागरिक पारदर्शिताका लागि सार्वजनिक लेखा परीक्षण

पोखरा महानगरपालिका वडा नं. २३ घाँटीछिना ढाडोखोला बस्ती संरक्षण खोला नियन्त्रण कार्य गर्दा निम्नानुसारको आम्दानी तथा खर्च भएको व्यहोरा सरोकारवालाहरुको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

योजनाको नाम:
घाँटीछिना ढाडोखोला बस्ती संरक्षण खोला नियन्त्रण
स्थान: पोखरा-२३ घाँटीछिना
योजना सम्झौता मिति : २०७९/०९/०८ गते
योजना सुरु भएको मिति : २०७९/०९/०९ गते
योजना सम्पन्न मिति: २०७९/११/०३ गते
योजनाको कुल लागत : रु. ५,६२,७५७ ।–
महानगरपालिकाबाट प्राप्त हुने रकम : रु. ५,००,००० ।–
जन सहभागितावाट : रु.६२,७५७ ।–
उपभोक्ता समिति अध्यक्ष: शिव अधिकारी
सम्पर्क नं.: ९८०६६५७१८०
सदस्य संख्या: ७ महिला: २ पुरुष: ५

घाँटीछिना ढाडोखोला बस्ती संरक्षण खोला नियन्त्रण उपभोक्ता समिति
पोखरा-२३, घाटीछिना

नयाँ गन्तव्य धौलागिरि चक्रिय पदमार्ग

रासस
म्याग्दी, ३ फागुन

म्याग्दीस्थित धौलागिरि हिमाललाई फेरो लगाउने चक्रिय पदमार्गलाई नयाँ गन्तव्यका रूपमा विकास गरिने भएको छ । संसारको सातौँ अग्लो सो हिमाल धवलागिरि गाउँपालिका-४ मा अवस्थित छ ।

गण्डकी प्रदेशका उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणमन्त्री रेशम जुग्जाली, धवलागिरि गाउँपालिकाका अध्यक्ष प्रेमप्रसाद पुन, उपाध्यक्ष रेशम पुन मगर र ट्रेकिङ व्यवसायी एजेन्सीज एशोसियसन (टान) का पदाधिकारीको छलफलबाट धौलागिरि चक्रिय पदमार्गलाई नयाँ गन्तव्य बनाउने विषयमा पोखरामा छलफल भएको हो । टान गण्डकी प्रदेशका अध्यक्ष धर्म पन्थीले धौलागिरि चक्रिय पदमार्गलाई नयाँ गन्तव्य बनाउन छलफल गरिएको बताउनुभयो । "गण्डकीको पुरानो अन्नपूर्ण चक्रियपदमार्ग छोटिएपछि धौलागिरिलाई वैकल्पिक नयाँ गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरेर पालिका र प्रदेश सरकारसँग छलफल गरेका हौँ," उहाँले भन्नुभयो "पालिका, प्रदेश र सङ्घीय सरकारले पूर्वाधार बनाउने, हामी निजी क्षेत्रले प्रवर्द्धनको काम गर्ने योजना बनाएका छौँ ।"

पर्यटनमन्त्री जुग्जालीले पर्यटकको चाहना र आवश्यकता अनुसार धौलागिरि, ढोरपाटन शिकार आधार, अन्नपूर्ण आधार शिविरलगायत नयाँ गन्तव्यमा पर्यटक भित्र्याउन पूर्वाधार विकासमा पालिका र सङ्घीय सरकारसँग मिलेर काम गर्नुपर्ने बताउनुभयो । सडकले छोटिएका पुराना पदमार्गको विकल्पमा नयाँ गन्तव्यको खोजी, विकास र प्रवर्द्धन गर्ने नीति प्रदेश सरकारले लिने उहाँको भनाइ थियो । धवलागिरि गाउँपालिकाका अध्यक्ष पुनले पालिकाको सीमित स्रोतले नभ्याउने भएको हुँदा धौलागिरि चक्रियमा पूर्वाधार बनाउन प्रदेश र सङ्घीय सरकारको साथ चाहिएको बताउनुभयो । म्याग्दीको दरवाङ, मुदी, बगर, दोभान हुँदै धवलागिरि आधारशिविर भएर मुस्ताङ निस्कने धौलागिरि चक्रिय पदमार्गको भ्रमण र धौलागिरि हिमाल आरोहणका लागि आउने पर्यटकको सङ्ख्या न्यून छ । आरोहीहरू हेलिकप्टरबाट सिधैँ आधारशिविर पुग्ने र फर्कने हुँदा पदमार्गमा पर्ने गाउँलेले लाभ लिन पाएका छैनन् । पदमार्ग, पुल, आवास, खानेपानी र सञ्चार सुविधा विस्तारका लागि गाउँपालिकाले पहिलो चरणमा डिपिआर तयार पार्न लागेको उपाध्यक्ष रेशम पुनमगरले बताउनुभयो । साइनबोर्ड, सूचना पाटी राख्ने काम तत्काले गर्नुपर्ने पर्यटन व्यवसायीले सुझाएका छन् । अत्याधुनिक प्रविधिको सञ्चार सुविधा विस्तार गर्ने विषयमा पनि छलफल भएको उपाध्यक्ष पुनले बताउनुभयो ।

बगर, नाउरामा घरबास तथा सल्लाघारी, दोभान र इटली आधार शिविरमा चिया पसल सञ्चालन गरेका छन् । आवास सुविधाका लागि होटेल सञ्चालन नहुँदासम्म यस पदमार्ग क्याम्पिङ ट्रेकिङ गर्नुपर्ने हुन्छ । वर्षमा करिब दुई सय पर्यटक हिमाल आरोहण र पदयात्राका लागि धौलागिरि आधार शिविर पुग्ने गर्छन् ।

मनोरम हिमशृङ्खलासँगै अग्ला झरना, जङ्गलको एकान्त वातावरण, नजिकै देखिने झरना, प्राकृतिक तातोपानी कुण्ड, भिरमह शिकार, कस्तुरी मृग, डाँफे, तालतलैया, हिमनदीको दृश्य धौलागिरि चक्रिय पदमार्गको मुख्य आकर्षण हो । भीर र जङ्गलको जोखिमपूर्ण ठाउँमा बाटो फराकिलो र सिँढीसहितको पदमार्ग बनाउन पछिल्लो पाँच वर्षमा प्रदेश र सङ्घीय पर्यटन मन्त्रालयले रु. दुई/दुई करोड भन्दा बढी लगानी गरेका छन् । गाउँपालिकाले पनि यो पदमार्गको पूर्वाधारमा करिब रु एक करोड भन्दा बढी खर्चिएको छ ।

विभिन्न १२ स्थानमा झोलुङ्गे पुल र तीन स्थानमा साना ढल निर्माण गर्न स्थलगत अध्ययन गरेर आवश्यकता पहिचान गरिएको गाउँपालिकाले जनाएको छ । पर्यटकको तथ्याङ्क राख्न, सूचना र प्राथमिक उपचार सेवा उपलब्ध गराउन इटाली आधार शिविरमा चेक पोष्ट सञ्चालनका लागि भवन बनाइएको छ । देउरालीमा विटिएस टावर राखेर बगरसम्म मोबाइल सेवा विस्तार गरिएको छ ।

काष्ठकला उद्योगबाट जीवन धान्दै कपाली दम्पती

रासस
कास्की, ३ फागुन

नेपाली मौलिक घरको झ्याल-ढोका, तोरण र टुँडालमा कला खोप्ने काम परापूर्वकालदेखि सुरु भएको हो । नेपाली कलाको इतिहासमा काष्ठकलाको स्थान महत्वपूर्ण छ । मठ, मन्दिर, घर, सत्तल पाटीलगायत स्थलमा नेपाली काष्ठकलाको नमूना भेट्न सकिन्छ ।

पछिल्लो समय कष्ठकला हराउँदै जान थालेको छ । कास्कीको पोखरामा एउटा परिवार काष्ठकला उद्योगले नै पालिएको छ । पोखरा महानगरपालिका-३ अर्चलबोटका चन्द्रमान कपालीको परिवार यसकै भरमा जीविकोपार्जन गर्दैआएको छ । पोखरा-३ तेर्सापट्टीमा चन्द्रमानको लुभिना उड कार्भिङ काष्ठकला उद्योग छ । उहाँ बिहानदेखि बेलुकासम्म उद्योगमै व्यस्त रहनुहुन्छ । कपालीकी श्रीमती बिनी श्रेष्ठले पनि फुर्सदको समयमा उहाँलाई साथ दिनुहुन्छ । काठलाई कुँदेर आकार दिँदादिँदै श्रीमान् श्रीमतीको दैनिकी बितिरहेको छ ।

चन्द्रमानले काठसँग साइनो जोडेको २० वर्षभन्दा बढी भयो । विसं २०६१ मा पोखरा आएर व्यावसायिकरूपमा लाग्नुभएका कपाली अहिलेसम्म यही पेसामा हुनुहुन्छ । उहाँले काठको काम सानैदेखि सिक्नुभएको हो । पुर्ख्यौली थलोमा सबैले काठमा बुट्टा भर्ने काम गर्ने गरेको उहाँले सम्झिनुभयो । "ललितपुर बुङमतीमा धेरैले काठको काम गर्छन् । मैले पनि बाजुबाजेले गरेको हेरेरै सिकेको हुँ", कपालीले भन्नुभयो, "विसं २०६१ मा पोखरा आएँ, त्यसपछि मेरो कमाइखाने माध्यम नै यही बनेको छ ।" पोखरामा काम थालेको केही वर्षपछि उहाँ काठको काम गर्न मुस्ताङ पुग्नुभयो । मुस्ताङमा केही वर्ष काम गरेर फर्केपछि कपालीले पोखरामा लुभिना उड कार्भिङ सञ्चालन गरिरहनुभएको छ । उहाँलाई तन्नेरी उमेरमा साथीहरू विदेश जाँदा पनि कहिल्यै विदेशिने सोच आएन । "सानैदेखि यही कामले मन तान्यो । हातमा सीप भएपछि आम्दानी पनि राम्रै भयो", उहाँले भन्नुभयो, "साथीहरू कोही-कोही विदेश गए । मलाई त कहिल्यै जामजाम जस्तो लागेन ।" अहिले कपालीको परिवारको खर्च काष्ठकलाले धानेको छ । "म यो कामबाट सन्तुष्ट छु । यो कामले सबैथोक दिएको छ", उहाँले भन्नुभयो, "यसबाट भएको आम्दानीले खान पुगेको छ ।" काष्ठकलाको आम्दानीले उहाँले पोखरामा घर किनिसक्नुभएको छ । श्रीमतीको साथले उद्योग चलाउन सहज भएको उहाँ बताउनुहुन्छ ।

कामदारलाई दिनुपर्ने पैसा जोगिएको कपालीकी श्रीमती बिनीले बताउनुभयो । छोराछोरीलाई विद्यालय पठाएपछि बचेको समय काममा सघाउने गरेको उहाँले बताउनुभयो । "श्रीमान्ले थालेको कामबाट सन्तुष्ट छु", उहाँले भन्नुभयो । उद्योगको कलात्ममक सामान गण्डकी प्रदेशभरसँगै अन्य जिल्लामा पनि पुगेको छ । मागका आधारमा सबैका लागि सबै स्थानमा काठका सामग्री पुऱ्याएको कपालीले सुनाउनुभयो । उहाँले बढी मात्रामा झ्यालढोकामा कला भर्नुभएको छ । "मन्दिर, होटल, पुराना सांस्कृतिक सम्पदा बनाउँदा उपभोक्ता आउँछन् अनि पैसा भएकाले कलात्मक झ्यालढोका प्रयोग गर्छन् ।"

कपालीको उद्योगमा झ्यालढोका बाहेक कलात्मक काठका मायाको चिनोलगायत सामग्री पाइन्छन् । कलात्मक काठको मूल्य रु एक हजारदेखि रु पाँच लाखसम्म पर्छ । यही पेसाबाट सबै खर्च कटाएर मासिक रु ३५ हजारसम्म बचत हुने गरेको उहाँले बताउनुभयो । पछिल्लो समय काठको कलात्मक काम लोप हुँदै गएकामा कपाली चिन्ता व्यक्त गर्नुहुन्छ । आधुनिक जमानामा मेसिनबाट बुट्टा भर्ने काम हुने भए पनि हातले बनाएको जस्तो राम्रो नहुने कपालीको तर्क छ ।

"हातले नै कुँदेर यसरी सामान बनाउने काम विस्तारै हराउँदै जान थालेको छ", उहाँले भन्नुभयो, "मैले त कलात्मक काम गर्छु । यस्तै कामबाट बन्ने ठेका, ठेकी, मदानी, मादलजस्ता काम लोप हुँदै जान लागेको छ । यसलाई बनाउनु जरुरी छ ।" कलात्मक काष्ठ उद्योगको काम सिक्न खोज्नेलाई आफूले जानेको सिकाउन तयार रहेको उहाँले बताउनुभयो ।

ज्येष्ठ नागरिकको उपचार घरमै

- डम्मर बुढा मगर
गलकोट, ३ फागुन

गलकोट नगरपालिकाले गाउँ-गाउँमा पुगेर ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य परीक्षण र औषधि दिन थालेपछि वृद्धवृद्धा खुसी भएका छन् ।

गलकोट नगरपालिका-१० की ८४ वर्षीया पार्वती रानाले उपचारका लागि घण्टौँ धाएर स्वास्थ्य चौकी पुग्ने गरेको बताउँदै अहिले घरमै उपचार पाउँदा खुसी भएको बताउनुहुन्छ ।

नगरपालिकाले ६० वर्षमाथिका ज्येष्ठ नागरिकको सहजताका लागि गत माघदेखि घरमै स्वास्थ्य परीक्षण तथा औषधि उपलब्ध गराउन थालेको छ । घरमै उपचार पाएपछि उहाँ दङ्ग हुनुभएको छ, "सामान्य उपचारका लागि घण्टौँ लगाएर बजारमा पुग्नु पर्थ्यो, अहिले घरमै चिकित्सकले जाँचेर औषधि दिएपछि मलाई निकै खुसी लाग्यो, बुढेसकाल लाग्यो बजारमा झरेर उपचार गराउन समस्या थियोतर घरमै चिकित्सक आएपछि उपचारका लागि कुनै समस्या भएन ।"पहिले गाउँमा कोही बिरामी परे धामी झाँक्री खोज्ने गरेको स्मरण गर्दै उहाँ अहिले घरमै उपचार पाएरऔषधि खान थालिएको जानकारी दिनुहुन्छ ।

गलकोट-२ की ७९ वर्षीया मनकुमारी भण्डारीले अघिल्लो महिना घरमा आएका स्वास्थ्यकर्मीसँग स्वास्थ्य परीक्षण गराउनुभयो । उहाँलाई स्वास्थ्यकर्मीले औषधिसमेत उपलब्ध गराए । "घरमै स्वास्थ्य जाँच र औषधि पाएपछि मुलुकमा सौँच्चिकै परिवर्तन आएको अनुभव भएको छ", उहाँले भन्नुभयो ।

भण्डारी भन्नुहुन्छ, "केही दिनदेखि सञ्चो भएको थिएन, अस्पताल जाने निधो गरेको थिएँ, त्यही बेला घरमै चिकित्सकहरूले जाँच गरेर औषधि दिए, अस्पताल जानै परेन । नगरपालिकाले घरमै उपचार गर्न पठाउँछ भन्ने सुने पनि विश्वास लागेको थिएन, तर हो रैछ, हामीजस्ता उमेर नाघेका बूढाबूढीलाई सजिलो हुने भयो ।"

गलकोट नगरपालिका-२ का अध्यक्ष तथा प्रवक्ता हिमबहादुर भण्डारीले ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यप्रति पालिका सतेतरहेको बताउनुहुन्छ । उहाँ ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्यमा समस्या आउदा अस्पताल पुऱ्याउन समस्या हुने भएकाले पालिकाले घरमै पुगेर परीक्षण गर्नाका साथै सामान्य औषधिसमेत उपलब्ध गराउन थालेको जानकारी दिनुहुन्छ । "यस वर्षदेखि हामीले नयाँ कार्यक्रम सुरु गरेका छौँ, खासगरी ज्येष्ठ नागरिकका लागि । समय-समयमास्वास्थ्यकर्मीसहितकोटोली गाउँमा जाने, ज्येष्ठ नागरिकलाई भेट्ने, उहाँहरूको समस्या बुझ्ने र जाँच गर्ने", प्रवक्ता भण्डारी बताउनुहुन्छ । उहाँका अनुसार सामान्य औषधि नगरपालिकाले उपलब्ध गराउँछ भने थप उपचार आवश्यक भएमा सोही अनुसार सुझाव दिएर बाहिर पठाउने गरिएको छ ।

जिल्लामै पहिलो पटक नगर अस्पताल सञ्चालन

नगरपालिकाले जिल्लामा पहिलो नगर अस्पताल सञ्चालनमा ल्याएको छ । केन्द्र सरकारको 'एक पालिका एक आधारभूत अस्पताल' सञ्चालन नीतिअनुसार पालिकाले नगर अस्पताल सञ्चालनमा ल्याएको हो । नगरपालिकाले साबिक गलकोट प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको स्तरोन्नति गरी उक्त अस्पताल बनाएको नगरप्रमुख भरत शर्मा गैरे जानकारी दिनुहुन्छ । नगरकार्यपालिकाको पुस १७ को निर्णयानुसार वडा नं ५ को हरिचौरमा नगर अस्पताल सञ्चालनमा ल्याएको उहाँको भनाइ छ । हालसम्म पालिकाको आन्तरिक स्रोतबाटै अस्पतालसञ्चालनमा ल्याएको भन्दै अब प्रदेश तथा केन्द्र सरकारसँग आवश्यक जनशक्ति, उपकरण र भौतिक संरचना माग गर्ने नगरप्रमुख गैरे बताउनुहुन्छ । "अहिले १० शय्यामा बिरामी भर्ना गरेर उपचार सुरु गरेका छौँ, आगामी वर्षदेखि सामान्य शल्यक्रिया पनि सुरु गर्ने योजना छ । अस्पतालका लागि थप संरचना आवश्यक छ, त्यसका लागि जग्गा व्यवस्थापनकै चरणमा छौँ", उहाँ भन्नुहुन्छ, "अहिले सुरुआत हो, सेवालाई प्रभावकारी बनाउँदै जानेछौँ ।" नगरप्रमुख गैरे गलकोट क्षेत्रका नगरिकलाई स्थानीयस्तरमा सहज र गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउन आफूहरूले पहल गरिरहेको जानकारी दिनुहुन्छ । उपचारका लागि सुविधासम्पन्न अस्पताल खोज्दै सहर जानेको सङ्ख्या बढ्दै गएकाले उनीहरूलाई स्थानीयस्तरमा सर्वसुलभ उपचारको व्यवस्था गराउने उद्देश्यले सेवा विस्तार गरिरहेको उहाँको भनाइ छ । अस्पतालमा एक विशेषज्ञसहित दुई मेडिकल अधिकृत, एक स्वास्थ्य सहायक, तीन अनमी, दुई अहेव, दुई नर्स रहने व्यवस्था छ । हाल एक विशेषज्ञ, एक मेडिकल अधिकृत, छ पारामेडिक्स, नर्सिङ पाँच, रेडियोग्राफर एक, डेन्टलहाइजेस एक र दुई ल्याब टेक्निसियन रहेको गलकोट नगरपालिकाका जनस्वास्थ्य निरीक्षक सुशील पौडेल जानकारी दिनुहुन्छ ।

नगर अस्पतालमा केही दिनआगाडि मात्रै एमडी जिपी (जनरल फिजिसिन) आएको र पछिल्लो समय नगरपालिका भरका अन्य स्वास्थ्य संस्थाबाट पनि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आइएको उहाँको भनाइ छ । यहाँको स्वास्थ्य क्षेत्रमा पछिल्लो समय निकै परिवर्तन हुँदै गएको छ, गाउँ-गाउँका स्वास्थ्य चौकीदेखि नगर अस्पतालले राम्रो सेवा प्रदान गरिरहेका छन्", जनस्वास्थ्य निरीक्षक पौडेल बताउनुहुन्छ । स्थानीयस्तरमा नै प्रभावकारी सेवा दिन सके बिरामीलाई बाहिर पठाउनु नपर्ने उहाँको भनाइ छ ।

उदिपुर-मार्कीचोक-भरतपुर प्रसारण लाइन : म्याद थपिन्छ, काम सकिँदैन

पोखरापत्र संवाददाता
लमजुङ, ३ फागुन

यहाँ निर्माणाधीन उदिपुर-मार्कीचोक-भरतपुर सय २० केभी प्रसारण लाइनको म्याद पटक-पटक थपिए पनि काम भने अझै सम्पन्न हुन सकेको छैन । तीन वर्षमा सक्नुपर्ने काम छ वर्ष हुँदा समेत सम्पन्न हुन सकेको छैन ।

प्रसारण लाइनको म्याद तीन पटक थपिएको छ । तर हालसम्म करिब ६५ प्रतिशत मात्र काम सम्पन्न भएको छ । उदिपुर-मार्कीचोक-भरतपुर प्रसारण लाइनका डिभिजन प्रमुख नारायण रेग्मीका अनुसार रुख कटान आदेशमा ढिलाइलगायत कारणले काममा ढिलाइ भएको हो । प्रसारण लाइनको निर्माणको सम्झौता सन् २०१८ जनवरीमा भएको थियो । "आगामी जुन महिनासम्म सम्पन्न गर्न पुनः म्याद थप गरी काम भइरहेको छ", उहाँले भन्नुभयो । आयोजनाका अनुसार ६७ किलोमिटर दूरी रहेको लमजुङको उदिपुरबाट चितवनको भरतपुरसम्म यस प्रसारण लाइन पुऱ्याउनका एक सय ९३ टावर निर्माण गर्नुपर्नेछ । लमजुङमा ४५ टावर निर्माण हुनेछन् । हालसम्म लमजुङतर्फको २५ टावर निर्माण भएका छन् । दोर्दी करिडोरका आयोजनाको विद्युत् मध्यमर्स्याङ्दी जलविद्युत् केन्द्रको स्वीचयार्डसम्म पुऱ्याउन छ किलोमिटरसम्म यही प्रसारण लाइन लगिएको छ । उदिपुरबाट मध्यमर्स्याङ्दी खण्डको छ किलोमिटर खण्डमा १७ टावर निर्माण गरिएका छन् । तनहुँमा १५ टावरको जग हाल्ने काम भएको छ भने चितवनमामा एउटाको जग हालिएको छ । गोरखामा समेत टावरको जग हाल्ने काम भइरहेको आयोजनाले जनाएको छ ।

बस्ती जोगाउन कालीगण्डकीमा तटबन्ध

पोखरापत्र संवाददाता
बागलुङ, ३ फागुन

अत्यधिक दोहनका कारण कालीगण्डकी नदी किनारका बस्ती जोखिममा छन् । बस्ती जोगाउन कालीगण्डकीमा तटबन्ध गर्न थालिएको छ । नदीले बाहव परिवर्तन गर्दा पछिल्लो समय कटान तीव्ररूपमा हुँदै आएको छ ।

कालीगण्डकीले मालढुङ्गास्थित पक्की पुल भएको क्षेत्रमा बढी कटान गरेको छ । उक्त क्षेत्रमा हाल तटबन्ध निर्माण गरिँदै छ । अवैधरूपमा दोहनका कारण कालीगण्डकीको बाहव परिवर्तन भएर बस्तीमा पस्न थालेपछि यसै वर्षदेखि मालढुङ्गामा तटबन्ध कार्य थालिएको हो । कालीगण्डकीले बागलुङतर्फ बढी हकटान गरिरहेको छ । मालढुङ्गा बस्ती जोगाउन जलस्रोत तथा सिँचाइ डिभिजन कार्यालयले तारजालीसमेत हाल्न थालेको छ ।

चालु आर्थिक वर्षमा मालढुङ्गाको तटीय बस्ती, मालढुङ्गा प्रहरी चौकी, मन्दिरलगायत संरचना जोगाउन रु ९० लाख विनियोजन गरिएको छ । रु ६५ लाख खर्च गरी पक्की पर्खाल बनाइएको जलस्रोत तथा सिँचाइ डिभिजन कार्यालयका निमित्त डिभिजन प्रमुख झलकमोहन ओझाले जानकारी दिनुभयो ।

"जिल्लामा सङ्घीय आयोजनामार्फत १४ र गण्डकी प्रदेश सरकारअन्तर्गतका २० योजना सञ्चालित छन्", उहाँले भन्नुभयो । कालीगण्डकी नदी, काठेखोला, निसीखोला, बडिगाड खोला, दरमखोला र गौदीखोलालगायतका नदीको कटान रोकी नदीलाई आफ्नै धारमा बगाउन तटबन्ध गरिँदै आएको छ । यस्तै बागलुङको प्रवेशद्वार कालीगण्डकी नदीमाथि निर्माण भएको पुलसमेत कटानले जोखिममा परेपछि सडक डिभिजन कार्यालयले सो क्षेत्रमा पर्खाल निर्माण गरेको छ । चालु आवमा सङ्घीय र प्रदेशका ४३ नदी नियन्त्रणका योजनामध्ये २० भन्दा बढीको काम सम्पन्न भइसकेको कार्यालयले जनाएको छ । चालु आवमा नदी नियन्त्रणका लागि सङ्घीय सरकारले रु दुई करोड ५० लाख र गण्डकी प्रदेश सरकारले रु दुई करोड ४७ लाख विनियोजन गरेको छ ।

आहारको अभावमा बस्ती पस्छन गैँडा

रासस
चितवन, ३ फागुन

नवलपरासीमा तस्करले गैँडा मारेपछि गरिएको अध्ययनमा एकै रातमा एक सय नौवटा गैँडा बस्ती पसेको पाइएको छ । नवलपरासीमा मात्रै ६१ ठाउँबाट ती गैँडा निकुञ्जबाट बाहिरिएका हुन् । साँझको समयमा गाउँ पस्ने र भिसमिसेमा वन पस्ने गरेको अध्ययनले देखाएको छ ।

चितवनका विभिन्न नाकाबाट गैँडा दैनिक साँझमा बस्ती पस्ने गर्दछन् । राप्ती, नारायणी नदी छेउबाट र माडीका वन क्षेत्रबाट दैनिक गैँडा बस्ती पस्ने गरेका छन् ।यकिन तथ्याङ्क नभए पनि ठूलो सङ्ख्यामा गैँडा बस्ती पस्ने गरेको चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत हरिभद्र आचार्यले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार निकुञ्जको कसराबाट पश्चिमी क्षेत्रमा धेरै गैँडा बस्ती पस्ने गरेको गुनासो आउने गरेको छ । निकुञ्जमा चालू आर्थिक वर्षको साउनयता मरेका १२ गैँडामध्ये ११ ओटा कसरा पश्चिममा रहेका आचार्यले जानकारी दिनुभयो । घाँसेमैदान कम र गैँडाको सङ्ख्या धेरै हुँदा आहारको खोजीमा गैँडा बस्ती पस्ने गरेको उहाँको भनाइ थियो । तर माघमा करेन्ट लागेर नवलपरासीको सेरीमा दुई वटा गैँडा मरेपछि निकुञ्जले गैँडाकोटदेखि बगुवानसम्म अध्ययन गरेको थियो । "तटबन्धन गर्दै गएपछि नदी साँघुरो बनेको तथा निकुञ्ज र आसपासका वन क्षेत्रमा घाँस कम भएसँगै गैँडा राति गाउँ पस्न थालेका छन्", उहाँले भन्नुभयो । बस्ती नजिकका खेतबारीमा आलु, मकै, जौ, घाँस, नेपियर घाँस, मुसुरो, गहुँजस्ता बाली गैँडाले मन पराउने भएकाले पनि गैँडा बस्ती पस्ने गरेका आचार्यले बताउनुभयो । निकुञ्जमा गैँडाको सङ्ख्या बढेसँगै सोही अनुपातमा घाँसेमैदान व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । पछिल्लो गणनाअनुसार निकुञ्जमा छ सय ९४ गैँडा छन् । तीमध्ये धेरै कसरा पश्चिम क्षेत्रमा छन् । आचार्य त्यहाँका गैँडा निकुञ्जकै पूर्वी वा अन्य संरक्षित क्षेत्रमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने बताउनुहुन्छ । यससँगै घाँसेमैदान र पानीका स्रोत व्यवस्थापनमा बढी जोड दिनुपर्ने उहाँको भनाइ छ । नियमित गैँडा बस्ती पसेर बाली खाने गरेपछि उनीहरूको संरक्षणप्रतिको चासो बढी भएकाले तस्कर सक्रिय हुन नसकेको आचार्यले बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, "स्थानीयको सहयोगका कारण गैँडा संरक्षण सम्भव भएको हो ।" यद्यपि गैँडा बाहिर आउनबाट रोक्न आवश्यक रणनीति बनाउनुपर्ने उहाँको भनाइ छ ।